

Lögreglumaður Dagblaðsins: Brótið grundlógina!

Hvussu langt kann ein lógarinnar talsmaður fara í sinum boðskapi til fólk um at bróta lógina?

Um ein ríkissettur lögfróðingur alment heitti á fólk um at bróta landsins lógar, hvussu leingi hevði hann tá sitið í starvi?

Her hugsi eg ikki bert um ein tilvildarligan ríkislöntan persón, og ei heldur um ein tilvildarligan lógarparagraff, men um hin ríkislönta lögfróðingverjan Regin Jespersen (Dagblaðið 9. maí 1984) og so sjálva Grundlov af det Danske Rige.

Henda lóg gevur øllum rætt til at hava politiskar hugsanir, uttan at hetta skal nevna teimum í borgaraligum rættindum, starvi ella øðrum.

Grein Regins Jespersen er ein beinleiðis áheitan á Føroya fólk um at bróta grundlógina.

Berufsverbot

Ein freistast til at halda, hóast tað ikki ljóðar serliga demokratiskt, at tað hevði verið hent – og samstundis tryggja – at vit nyttu tað tey kalla berufsverbot.

Fyri bert at nevna nøkur fá dømi. Hugsid um stóra sovjetvinin, rektaran á Føroya Lærarskúla, fleiri lærarar á Føroya Studentaskúla fyri ikki at tala um kommunistisku og almennu kapitalistar okkara, ið menna flestu av leiðandi almennu störvunum?

Milt sagt ótaðist eg, tá, eg las hesa grein. Vanliga ótist eg ikki, tá eg lesi Dagblaðið, tí tað mesta av tí kundi væl verið skrivað undir krignum, tá flokkur og blað var veruliga f... (orsaka, teir hava dóm fyri tað, at tað eru teir ikki).

Men henda dag, ívaðist eg í, um vit vóru komin í kríggj við eitt land.

Eitt land, sum aldri hevur verið í kríggj við nakað vestureuropeiskt land. Harafturimóti eitt land, sum hjálpti avgerandi til, at vit ikki komu í kløtur á vissum vinum hjá ávisum kreftum her heima aftaná 1945.

Teir neistar ana enn. Tað vistu vit øll. Men at teir skuldu ana so sterkt innan okkara danska polití, tað átti eg kanska at vitað.

Eg veit um amerikanska kanning, sum á visindaligum stigi sigur, at teir sum leita sær polití-útbúgving, ikki hava hin hægsta intelligens-kvotientin. Men slíkt er ongín fyrigeving í hesum føri. Antin má føroyska (danska) politíð her heima avnóta hesa grein, ella má Føroya fólk skilja tað sum, at lögreglan heitir á fólk um at bróta **Danmarks Riges Grundlov**.

So málsliga jánkaslaga spyr Regin Jespersen: Nú er uppá tíðina at vakna.

Vit kunnu svara: Nær er uppá tíðarinnar koddar komið at vaska sínar hendur og taka handskarnar av?

Vit eru sanniliga nógv her á landi, sum kenna okkum ótrygg við donsku lögregluna, so leingi sum menn sum Regin Jespersen í handskum lögreglunnar heita á fólk um at bróta grundlógina og innflyta »Berufsverbot«. Um tað verður innflutt, átti kníppil hansara at verið hin fyrsti sum skuldi rokið fyri berufsverbot.

Ti almennur tænastumaður, sum heitir alment á fólk um at bróta lógina,

enná grundlógina, átti ikki at verið verður nógv dagar aftur í lógarverjunar sessi. Annars gerst fólkioð ótrygt, og kann neyvan lita á sína lógarverju.

Nakað heilt annað er, at greinin vitnar um eitt so primitivt tjóðarhatur, sum tú neyvan sært í siðmentu heiminum í dag. Stutt sagt ótast tú um tað og skammast yvir at vera føroyingur. Skalt tú umbera hesum Dagblaðsmonnum, ella skalt tú grina, ella skalt tú gráta?

Men hvat siga tit, Føroya fólk? Lesa tit ikki Dagblaðið? Væl var, um so var ikki. Men álvaratos, eru vit ein siðment tjóð, ella ein primitiv samling av hottenottum, sum vit landsmenn tíværi ikki kunnu taka í álvara?

So leingi, sum menn sum Regin Jespersen ikki eru settir úr starvi, ætli eg ikki at seta nakað navn undir minar greinir, og skilji væl at aðrir heldur ikki gera tað. Vit vita, hvørja víðferð vit kunnu rokna við at fáa av okkara donsku »lögverju«, sum heitir á fólk um at bróta grundlógina.

Ti heiti eg hervið á fút-an um straks at seta Regin Jespersen úr starvi! (Henda seinasta reglan bert um Sosialurin vil taka undir við sjónarmiðum, jfr. grein Dagblaðsins 9. maí 1984 – annars strika hana, tí hetta er eitt »krav«).

Nú er sanniliga tíð til at vakna. Móti Dagblaðsfasismuni, og teirri spillu teirra ókrút setir í millum landsmenn okkara!

Gott summar!
Dagbjartur

Russar egið fólkaslag!

Jógvan Sundstein, lögtingsformaður.

Kæri Jógvan Sundstein.

Eg ætli mær ikki at gera tær nakrar ónáðir, men vil sum hampiliga væl skuldaður etnologur hava fult greiði á svari tínum upp á fyrispurning í Sosialinum um at:

»Russar eru eitt rættliga egið fólkaslag».

Tú manst verða skeivt endurgivin í blaðnum.

Um ikki, so spyrji eg: Hvat er eitt egið fólkaslag?

Er tað føroyingar, amerikanarar, bretar, týskarar, fransmenn, molukkar ella maoriarar.

Í minum huga eru øll fólkaslag (fólkasamfeløg) egin í tann máta, at mál, mentan, søguligar fortreytir, politiskar og átrúnarligar áskoðanir í vissan mun eru ymskar. Men øll menniskju eru tó tey somu.

Ellu skulu vit fylgja rásini til Miðeystur, India, Kina ella Suðurafrika?

Eftir vitjan á tveimum ferðum í USSR í hesum býum: Moskva, Leníngrad, Novgorod, Tasjkent, Samarkand og Buchara, havi eg við opnum sinni onga tíð lagt merki til nakað sermerkt »rættliga egið fólkaslag« í negativum týðningi.

Men eg havi fingið virðisliga móttøku – ofta tilvildarliga – av høgum og lágum mentafólki, sum í øllum lutum leiðir tankarnar aftur til gott gamalt føroyskt gestabliðni.

Svara mær tí: Hvat meinar tú við, at russar eru eitt egið fólkaslag?

Vinarlig heilsan,
Andrias Højgaard

Heilativáttur

Í hesari viðmerking greiðir Jóannes Dalsgaard, lögtingsmaður frá hví hann ikki var og vitjaði støðirnar í Mjørkadali

luttók í hesari útferð – ikki tí at min stóða hevur serstakan áhuga, men tí at tað er nakað principielt spinnandi galið við tí innbjóðing, tingmenn fingur.

Tá tingformaðurin bar tingmonnum innbjóðingina frá Mogens Johnsen, gjørdi eg vart við, at lögtingið jú í 1970 hevði lýst støðirnar á Sornfelli at vera ólógligar. Av hesum má fylgja, at tingmenn ikki kunnu fara niðan í Mjørkadali á henda hátt, ella við øðrum orðum: löggevarar kunnu ikki taka við eini innbjóðing frá einum ólógligum stovni.

Heilt annað og ódrvisi hevði tað verið, um lögtingið nú tað hevur samtykt at kanna málið um tropscatterstøðina sjálvt avgjørdi at fara niðan á støðina. Tá hevði

kanska eitt ávist skil verið í at farið við.

Lagt kann verða afturat, at tá ið nú tingmenn tóku við hesi ólógligu innbjóðing, so kundu teir havt gjørt sær og hyggjarafjöldini tann beina at brúkt høvðini í staðin fyri at sitið sum ómælandi!

Tað var undirstrikað, at vitjanin einki hevði við politikk at gera, men sjáldan havi eg hoyrt so politiska talu, sum hana landsknektur Reagans helt fyri tí gánandi tingmanna- og blaðmannahópi. Tingmenn vórðu heilativnir so tað munandi og dølskni teirra á hesari vitjan boðar ikki frá góðum í tí kanningararbeiði, sum stendur fyri.

Jóannes Dalsgaard

Viðv. russum

Vinarliga hys mær hesum reglum.

Viðvíkjandi russum, so varð nógv talað og grenjað inná javnaðarflokkinn í síni tíð um, at teirra var ábyrgdin av, at vit duttu um teir, hvar vit so fóru í Føroyum – so um plastikkposarnar, hvat mundi vera í teimum? Bróðurpartin av hesum skemdarkegla átti tá Pauli Ellefsen, sum seinni gjørdist lögmaður, bert um tit skuldu ívast um, hvør lögmaður okkara er.

Men nú vit skriva 1984 er skilið við russum verri enn nakrantið, men føroyskar russar tekur P. E. ikki uppá tunguna, hóast hansara er ábyrgdin fyri okta talinum.

Tað skal vera langt frá mær at ilteinkja hetta fólk fyri alt tað. Dimma og Dagblaðið leggur tað undir, men hesin ljóti atburður hjá stýrandi blaðnum kann ikki annað enn skaða samskipti okkara við teir eystanfyri, sum vit, hvussu víkir og

vendir, mugu samráðast við.

Men kanska er tað ikki bara av tí ringa, at sambandsfólk á forsiðuni á egnum blaði kunnu lesa seg fram til úrslitið av »ellefska« russarapolitikinum. Fleiri russar enn nakrantið og passaligt sambandskt mannahatur afturat.

Nógv lægið hevur spurst burturúr hesum samgonguskeiði. Laksin avreiddu teir beinanvegin, grunnar

landsins tømdu teir, uttanlandsskuldina trifaldaðu teir, útróðurin drupu teir, skatt gjørdu teir til nakað, ið mest var fyri smámánnin; skilagóðari millumlandasigling forkomu teir. Og sum felags minni um skilaleysa samgongulagið stendur eftir teir láturliga almenna sjónvarpið, sum bæði skal vera og ikki.

QW

Lesið um
ítrótt í

sosialinum